N:o 5. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Kammakaregatan 50, n. b. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 2 Mars 1896. | Pris: Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre. Annonspris beräknas efter rutor af visst antal petitrader. | 16. Årg.

Hjalmar Frey.

Ett årtionde har i sommar förflutit sedan vår hufvudstad gästades af »Muntra musikanter» östanfrån. Det var den 15 juni 1886, då den finska studentsångarkören *M. M.* anlände hit och följande dag konserterade i Musikaliska akademien samt ett par dagar efteråt i Östermalmskyrkan. Hvilken entusiasm de kärkomna finska gästerna då väckte, ej blott såsom sådana utan i första rummet, efter som de nu voro här för att konsertera, genom sin präktiga sång, det lefver ännu i friskt minne. Bland körens solister gjorde sig då synnerligen bemärkt en basbaryton af yppersta beskaffenhet, och egaren till denna skatt var en man, som redan ett år förut genom densamma stigit till rang, heder och värdighet af kejserlig rysk operasångare, det var Hjalmar Frey.

Sedan dess har hr Frey mer än en gång besökt Skandinavien och låtit höra sin präktiga, konstnärligt utbildade stämma såväl i Danmark, der han efter hvad vi tro, först gjorde sig känd 1888, som vid badorter å vår vestkust, der han gifvit konserter med den stora framgång, som i fråga om en sådan talang är sjelfskrifven. Så gjorde hr Frey om sommaren 1890 en konsertturné i Sverige och har äfven de närmast påföljande åren gästat vårt land och likaledes Köpenhamn, der han 1891 sjöng på Klampenborg den 13 och 14 augusti, biträdd af operasångerskan fru Quiding och d:r Karl Valentin, hvars utmärkta ackompanjemang vid detta tillfälle fick särskildt beröm. Bland sånger, med hvilka hr Frey då i första rummet »begejstrede» publiken, nämnas Schuberts »Erlkönig», Rubinsteins »Der Asra», »Per Svinaherde», »Die beiden Grenadiere», Liszts »Es muss ein wunderbares sein» och en rysk zigenarromans. Följande år konserterade han der å nyo, då i Tivolis konsertsal tillsammans med fröken Sigrid Wolf och sångerskan Tia Krëtma från Köln. Denna gång väckte han särskildt stort bifall med en aria ur Glinkas »Ruslan och Ludmilla» och sjöng med fröken Wolf duetter ur »Don Juan» och »Gioconda».

Hjalmar Frey.

Ett omdöme om sångaren från denna tid i »Politiken», hvars kritiker ej brukar döma i fåvitsko, torde intressera våra läsare och särskildt dem, som ännu icke känna till hr Freys talang, med hvilken Stockholms musikaliska publik i dessa dagar får göra bekantskap. »Politiken» yttrar efter Klampenborgs-konserten:

»Begejstringen kom af sig sjelf. Det kunde ej vara annat, när man hör hr Freys i allra högsta grad intagande och sympatiska basröst. Det hör till de mycket stora sällsyntheterna att träffa på en så rik och präktig röst, som denne finske sångares. Stor och stark är den, med ett mycket betydligt omfång. Och dock är dess hufvudkarakter det blida och mjuka, och den vinner sina vackraste segrar i det halft framsjungna, skymningslika, som ofta gränsar till det beslöjade

och melankoliska. Sålunda ligger det en oemotståndlig charme öfver den; såsom den mest bedårande kvinnostämma sjunger den sig in i hjertat, och gör detta dock ej ett ögonblick på bekostnad af den präktiga manliga prägel, som är denna stämmas vapenmärke. Freys röst kan efter hvad vi nu sagt rubriceras såsom romantisk och lyrisk, trots att dess vidd och styrka säkert också gör den användbar i hjeltefacket.»

Den af hr Frey annonserade konserten i Stockholm skulle, såsom det annonserats, ha inträffat något tidigare, om icke den kejserlige operasångaren hastigt kallats till Petersburg för att biträda vid en hofkonsert derstädes. Konserten här måste derför framflyttas till den 3 mars.

Hjalmar Frey är född den 28 november 1856 i finska staden Viborg, blef student 1873 i Helsingfors, der hans betydande röstmedel snart väckte uppmärksamhet. I juni 1880 reste han till Italien och tog undervisning i Milano af Lamperti och andra berömda lärare. År 1881 debuterade hr Frey i Triest i »Puritanerna» och uppträdde sedan i flera norditalienska städer samt på Apolloteatern i Rom. År 1882 var han åter i hemlandet och åtföljde då som solist den berömda manskören M. M. från Helsingfors till Petersburg och Moskva. Derefter begaf han sig å nyo till Italien för sångstudier och sjöng der på flera scener äfvensom i Frankfurt, Leipzig och Wien, till dess han om hösten 1885 blef anställd vid hofoperan i S:t Petersburg.

Vi sluta denna korta biografiska teckning med en uppgift på hr Freys operarepertoar, som utom debutrolen omfattar kardinalen i »Judinnan», Sarastro i »Trollflöjten», Marcel i »Hugenotterna», Bartholo i »Barberaren», Lothario i »Mignon», pater Lorenzo i »Romeo och Julia», furst Gremin i »Eugène Onegin» af Tschaikowsky, furst Gudal i Rubinsteins »Demonen» samt Albert i Massenets »Werther».

Det skulle ha varit af stort intresse att ha fått höra hr Frey i någon af ofvannämnda roler på vår operascen, men dertill är han förmodligen ej beredd, och hans vistelse här kommer denna gång att blifva af kort varaktighet.

Beethovens Ciss-moll-Sonat

2.

Det musikaliska innehållet i Beethovens odödliga Ciss-moll-sonat tolkas också af A. B. Marx sålunda: »Kärleken skall evigt lefva i hans trofasta hjerta», eller med andra ord: en hemlig låga, som, förtär sig sjelf, en kärlek, som aldrig varder besvarad, en längtan, som aldrig stillas. Marx betecknar *första satsen*, Adagio sostenuto ciss moll 4/4 takt, som »försakelsens sång». Vi höra stilla, innerligt klagande toner från det sargade hjertat. Den bittra smärtan når sin höjdpunkt i de karakteristiska nonackorden i takterna 16, 18, 52, 54. Men med denna själssmärta är en känsla af stilla hängifvenhet och resignation sammansmälta, och med förändringen af modulationen till dur faller en ljusstråle af tröst in i det djupa mörkret. Vemodig som satsen begynt, dör den äfven bort. — Hur man än må förklara tillkomsten af denna sonat, vare sig den står i samband med Beethovens förhållande till Julia Guicciardi eller icke*, så är den ovilkorligen ett uttryck af den djupaste känsla, af en svärmisk anda, som står hjertesorgen nära, om icke tonsättningen just är ett uttryck för en sådan, hvilket ju icke är en omöjlighet. Gör första satsen intryck af stilla sorg och resignation, så tänker man sig i den sista satsen passionen rasa ut, medan midt under förtviflans känslostormar minnen af lycksaliga stunder framskymta. Ännu ljusare minnen, dessa af en rent glad och ostörd kärleksfröjd, tolkar sonatens mellansats, allegrettot. Men lyckans dagar voro snart räknade, och den klara himlen höljes med ens af tunga åskmoln; ett utbrott af förtviflan börjar den tredje akten i dramat, sonatens tredje sats. Sådan finner man karaktären hos denna sonat, så uppfattas den först, naturligast — och allmännast, vi tro äfven utan programmet af Beethovens bekanta ofvannämda kärlekshistoria.

Hvad beträffar återgifvandet af denna sonat är den i tekniskt hänseende en bland Beethovens lättare, men för öfrigt i afseende på rätta uttrycket en af de mest svårtolkade och ofta en stötesten för virtuoser af högsta rang.

Sonatens första sats har till spelsättet betecknande öfverskrift: »Si dive suonare tutto questo pezzo delicatissimamente e senza sordini». Uttrycket »senza sordini» får emellertid ej fattas så, som skulle satsen alltigenom spelas med nedtryckt pedal, icke heller det angifna »sempre pp e senza sordini» bör tagas alldeles efter orden. Olika uttryck måste för olika strofer iakttagas, och Beethoven sjelf var ej rädd för taktrubbningar, när uttrycket så fordrade. Hela det vackra triolackompanjemanget i denna sats bör ha en vaggande mjuk gång. Att, så som en och annan virtuos — att nu ej tala om dilettanter — brukar göra, hamra fram hvarenda triol, är ett fasligt missgrepp. Det hör till triolens natur att ha tonvigt på första noten, men detta får ej för skarpt markeras. Fästa vi oss nu vid melodien, så måste denna naturligtvis klinga öfver ackompanjemanget mjukt och sjungande. En stötesten är här melodiens sextondel i slutet af takten. Såsom tillhörande ett adagio får densamma icke för hastigt och skarpt sluta sig till nästa not, i följande takt. Detta sker om, såsom man ofta får höra, nämnda sextondel sluter sig till taktens sista triolnot såsom om denna vore upplöst i två sextondelar; detta åstadkommer ett enformigt tröskande. I 32:a takten, der de förminskade septimackorden börja, vidtager en stegring mot höjden, som naturenligt bör spelas crescendo och gerna kan såsom mera passionerad i uttrycket bättre betonas och till och med påskyndas tills nedstigningen inträder och med den diminuendo. I slutet af satsen inträder morendo, de enstaka giss'en med sina punkter och sextondelar äro suckande toner, som måste utföras mycket mjukt och pianissimo. Då adagiot ej får förblandas med largot, torde rätta tempobeteckningen för första satsen vara M M. 54 för fjerdedelarne.

Andra satsen, allegrettot, bör spelas på samma gång gladt och innerligt. Det innerliga kan man tänka sig uttryckt med legatot, det glada med staccatot; det senare bör i slutet af legatostrofen få klinga ut genom pedalen, men helt kort till följd af derpå inträdande paus. Första reprisen har till öfverskrift »La prima parte senza repetizione». Att taga om densamma (såsom t. ex. fru Carreno gjorde) är icke i sin ordning. I andra reprisen skall början af andra hela takten, dess-ess, betonas. Här slutas en mening, så att man får tänka sig en pausering mellan c och cess; likaså i andra takten derefter. Crescendot till ess med *sf* är en känslostegring, som bör väl uttryckas, och det sforzerade halftonsackordet bör genom pedalen få klinga ut. Mycken passion ligger i trions första repris, såsom de många *sf* antyda, i den andra inträder åter till en början en sorgsen stämning, likasom en tanke på skilsmessan. Men med da capo't återkommer den glada stämningen, som fortfar till andra reprisens slut. Tempot skulle man kunna beteckna med M.M. 80 för punkterad halfnot.

Och så kommer *sista satsen*, en appassionata i superlativus, med beteckningen »presto agitato». Detta är dock ej detsamma som prestissimo, och satsen bör ej tagas i den svindlande fart man ofta får höra. Början af satsen torde vanligen, efter vår mening, spelas oriktigt. Den angifves skola börja piano och efter de brutna ciss-moll-ackorden i sextondelar slutar strofen med

* Det må här anmärkas, att vi i afseende på årtalen för sonatens komponerande och utgifvande följt den af Mühlbrecht 1870 utgifna Beethoven-biografien med åtföljande katalog. M. angifver en mängd källor för denna biografi, bl. a. Marx' »Beethovens Leben und Schaffen» samt Thayers kronologiska förteckning öfver hans verk. Emellertid finna vi nu uppgiften efter Mühlbrecht vara felaktig. Sonaten är nämligen utgifven 1802, hvilket dock ej inverkar på sonatens tillkomst i samband med Beethovens böjelse för Julia Guicciardi.

två åttondelsackord, hvaraf det första är sforzeradt. Nu får man höra hela denna strof tagas pianissimo eller piano, och så dundras åttondelarne fram såsom ett par åskslag! Detta kan ej vara riktigt. Det ligger i sakens natur efter musikaliska uttrycksregler, att de mot höjden framrullande sextondelarne skola crescenderas till dess första åttondelsackordet, men endast detta, framträder som känsloutryckets kulmen på detta ställe. Mellan hjertestormarne i denna sonatens sista sats inträder här och der lugnare, ömt passionerade känslostämningar, till dess höjden af förtviflan tycks söka sig uttryck i 38:e takten från slutet, der de brutna förminskade septimackorden bilda en i fermater undertryckt eruption, hvarefter åter inträder en reaktion af ömmaste känsla, ett lycksaligt minne, som dock snart förjagas af lidelsens stormar, hvilka synas vilja lägga sig vid kadensen och de efterföljande adagiotakterna, men mot slutet brusar åter upp till ett i fortissimo slutande förtviflans känsloutbrott. Så är denna sonat på en gång en »sonate pathetique» och en »sonata appassionata», otvifvelaktigt ett af Beethovens känslofullaste och härligaste mästerverk, som nästan kräfver andakt vid såväl utförandet som åhörandet.

H.

Programmusik, tonmåleri och musikalisk kolorism.

Af dr Hugo Riemann.

(Forts. och slut.)

En annan fråga är hur långt musiken kan räcka till i framställningsförmåga och om den verkligen förmår att åstadkomma ett detaljeradt program?

Hanslick nämner om tonmåleriet bland exempel, som han meddelar i sin epokgörande bok, fallandet af snökorn och anmärker dervid, att man framkallar hörselintryck, dynamiskt förvandta eller analoga med de genom detta fenomen uppväckta synintrycken. Han konstaterar derför att det ena sinnet vikarierar för det andra. Denna anmärkning är ytterst subtil. Vikarierandet inskränker sig icke allenast till ögat och örat, äfven för känselsinnet kan örat inträda; jag erinrar blott om Zerlinas: »känn hur det klappar här!» der den efterliknade hjertklappningen utan tvifvel försinnligar verkan deraf på Mazettos hand. Wagner går ändå längre och målar fläderns doft, som på sitt särskilda sätt berusar sinnet; skall man kunna förneka att här örat tjenstgör för näsan? Exempel på smakverkan äro mig visserligen ej bekanta, men hvem kan säga att de äro omöjliga? Antag, att i en humoristisk sång verkan af sött och surt vin skall uttryckas — skulle väl en fyndig tonsättare ett enda ögonblick råka i förlägenhet öfver att uttrycka skilnaden mellan surt och sött?

All musikalisk efterapning är ej en naken sådan, den kan äfven vara stiliserad. Hvad som menas härmed måste vi nogare förklara. Vindens tjut är en ren hörselförnimmelse och kan genom musikinstrument ända till full illusion efterapas. Men konsten skall föredraga att ersätta de glidande tonhöjdförändringarne med gradvisa, d. v. s. den bildar skalor, sak samma om de äro kromatiska eller diatoniska, i stället för att som violisterna och violoncellisterna helt enkelt låta fingret glida upp och ned på de ljudande strängarne. Det är stilisering, det är efterapningens inskränkande efter konstens bildningslagar. Så varder äfven fåglarnes sång, musikaliskt framställd, stiliserad, d. v. s. att de tydligt fattliga och harmoniskt regelrätta tonhöjdförändringarne träda i stället för de regellösa. Illusionen blir visserligen derigenom inskränkt, men denna är också ett mål som får räknas som bisak. Den verkliga efterapningen af fågelsången hör till fågelfängarens yrke eller är ett sällskapligt skämt, men såsom ett mål för konsten är den af underordnad betydelse. På samma sätt förhåller det sig med den musikaliska efterbildningen af hafsbruset, hvarvid efterapandet af det regelmässiga vågsvallet spelar en stor rol, under det hörselintrycket af bullret och susandet träder tillbaka. Stilisering är det också, när företeelser efterliknas i förkortad form, i tidsförminskning, såsom t. ex. soluppgången, som kan uttryckas genom stigning i tonhöjden, likasom i »Oberon» genom hornens harmoniska steg; verkan är der förträfflig, fullt riktig, fastän här ett intryck, som i verkligheten varar ganska länge, inskränkes till några få takter, d. v. s. till några få minuter.

Under ständig hänsyn till principen för stiliseringen, hvars betydelse ej bör underskattas, finna vi sålunda en rik möjlighet till naturefterlikning genom musik. De närmast liggande medlen för efterlikningen äro:

1. Tonhöjdens stigande för rörelse uppåt (fågelns uppflygande, menniskans ställning då hon rätar upp sig, trädens växande — sammanträngdt), rörelse framåt, luftens uppklarnande (vikarierande), i allmänhet för positiva rörelseformer.
2. Tonhöjdens fallande för rörelse nedåt, mörknande, stillablifvande, — i allmänhet för negativa rörelseformer.
3. Tonstyrkans stegring för positiva utvecklingar af alla slag.
4. Tonstyrkans minskning för negativa utvecklingar af alla slag.
5. Tempots påskyndande (positivt).
6. Tempots fördröjning (negativt).
7. Figurationens stegring (positivt).
8. Figurationens aftagande (negativt).
9. Alla slags rytmiska figurer till efterliknande af bestämda rörelseformer (hästens galopp, spinnrockens surrande etc.), i allmänhet efterliknande af ljudföreteelserna på närmast liggande, mest direkta vis.

Till dessa medel kommer nu tillgodogörandet af den estetiska verkan af klangfärger och kolorit. Dessa spela just vid efterliknandet af naturskildring en framstående rol. Jag behöfver icke mera, än hvad jag redan gjort, framhålla dess säregna verkan hos hvarje instrument, dess enskilda register och andra ljudmodifikationer. Hvarje instrumentationslära, särdeles den af Berlioz, som i en mindre upplaga utgifvits på tyska af Dörffel (1864), lemnar specialuppgifter i mängd härom.

Fritz Arlberg.

Oväntadt var det dödsbud, som nyligen från Kristiania förmälte att Fritz Arlberg, den uppburne operasångaren och sångläraren, der aflidit den 21 februari. Man hade här icke försport att han led af någon sjukdom eller sjuklighet, som kunde föranleda det snara slutet, som derföre blef en sorglig öfverraskning.

För tretton år sedan meddelades i denna tidning konstnärens porträtt jemte en kort biografisk uppsats, hvars början erinrade om att han den 9 oktober 1879 firade sitt silfverbröllop med konsten, i det han då på Nya teatern uppträdde i samma rol med hvilken han för 25 år sedan å Stjernströmska Mindre teatern började sin sceniska bana som *Farinelli* i pjesen med samma namn. Fyra år efter detta jubileum fick man höra, att han skulle utbyta konstnärens kall mot konstlärarens. Hans stora sceniska bana sträcker sig mellan 1858, då han debuterade å kungl. operan som *Figaro* i »Figaros bröllop» den 9 oktober detta år, och den 12 juni 1874, då han i samma opera som grefve Almaviva hade sin afskedsrecett å samma scen. Afskedstagandet föranleddes af en schism mellan den stolte sångaren, som fordrade att kapellet skulle moderera sig efter den sjungande, och kapellmästaren, som ansåg sig böra följa partiturets föreskrifter. Fritz Arlberg lemnade den kungliga scenen och medverkade sedan med Ludvig Josephson i dennes operaföretag i Kristiania. Efter dettas slut 1877 gästade han å Stockholms mindre teatrar. Å Nya teatern finna vi honom sålunda ännu 1883 uppträda i »God natt herr Pantalon», på Mindre teatern i »En sömnlös natt» och på Djurgårdsteatern som trumpetaren i »Lili», hvari han sades för alltid taga

afsked från scenen. Året derpå verkade han som sånglärare i Köpenhamn, men återvände till Stockholm och blef der en ansedd och eftersökt sånglärare. Ännu en gång beträdde han dock scenens tiljor, då han den 26 augusti 1890 trädde fram som Gaspard i »Cornevilles klockor». Som vi vilja minnas inskränkte sig detta sista gästspel till en eller två representationer i följd af heshet eller kanske nu bristande röstresurser för scenen. Under de två sista åren har Arlberg uppehållit sig i Kristiania som sånglärare.

Georg Efraim Fritz Arlberg föddes den 21 mars 1830 i Leksand i i Dalarne, ende sonen af komministern derstädes Georg Arlberg och hans första maka, född Sahlmark. Tidigt visade han anlag för musik och visade sig begåfvad med vacker röst samt godt musikaliskt minne. Genom att åhöra sina lekkamraters lektioner i musik hos klockaren och organisten Walin, fader till Rudolf och Amalia Walin, lärde han innan kort att känna noter och spela piano. År 1848 blef han student i Upsala och tog 1852 kameralexamen, hvarefter han i Stockholm blef inskrifven i flera embetsverk. Redan i Upsala hade han väckt uppmärksamhet för sin röst och sin musikaliska begåfning. I Stockholm fann han snart konstnärslifvet mera lockande än embetsmannabanan och debuterade sålunda, efter hvad förut är nämndt, å Mindre teatern. Året efter denna debut var den unge sångaren med sitt fördelaktiga yttre föremål för en verklig förtjusningsfeber, egentligen naturligtvis å damernas sida, då han uppträdde som den förföriske Asmodeus i »Den ondes besegrare», folkkomedien af Overskou, hvari Oscar Arnoldson, nybörjare på scenen han också, utförde Josefs rol. Fritz Arlbergs öfvergång till och verksamhet vid kungl. operan har förut omtalats. Hans vackra, väl utbildade baryton och dramatisk talang gjorde honom der lika omtyckt. Genom sin allmänna och stora musikaliska bildning och ett stolt väsen blef han en nobel dramatisk artist, som dock äfven var mångsidig nog att med talang lösa alla de uppgifter, som förelågo honom, äfven de af komisk natur till och med i operetten, om ock en något tvungen diktion, kanske beroende på dialekten, något hämmade och lade band på framställningen.

Bland Arlbergs förnämligare roler å kungl. operan må nämnas *don Juan*, *Nevers* i »Hugenotterna», *Flygande holländaren*, *Hans Heiling*, *Valentin* i »Faust», *Carl V* i »Ernani», *Kristiern* i »Gustaf Vasa», *Agamemnon* i »Ifigenia», *Nelusko* i »Afrikanskan», *Telramund* i »Lohengrin», *Kark* i »Den bergtagna», *Alfonso* i »Leonora», *Belcor* i »Kärleksdrycken», *Almaviva* och *Figaro* i »Figaros bröllop», *Räfklo* i »Målaren och modellerna», *Laertes* i

Fritz Arlberg.

»Mignon». Bland hans operettroler må äfven framhållas *don Januario* i »Sjökadetten». Arlberg var 1860—64 underregissör och sedan till 1865 regissör vid kungl. lyriska scenen. Som öfversättare och bearbetare för teatern har han visat en talagfull verksamhet. Bland hans arbeten i denna väg erinra vi om »Rienzi», »Den flygande holländaren», »Nattlägret i Granada», »Hans Heiling», »God natt, granne», »Hin ondes lärospån» och senast »Manon».

Fritz Arlberg har äfven som tonsättare varit lyckad och rätt produktiv. Hans kompositioner utmärka sig för vackra melodiska och harmoniska drag samt vårdad form. Sådana arbeten äro »I skogen», op. 10, tonbild för orkester, utgifven af Musikaliska konstföreningen 1876 (äfven arr. fyrhändigt), ett »Offertorium», uppfördt i katolska kyrkan 1865, »Sten Sture», ballad, flere sånger och sånghäften, pianostycken (Vals-Etyde, Nio små tonbilder) m. m.. Under senare år, då sångundervisningen varit hans egentliga verksamhet, har han utgifvit flere häften värdefulla »Vokaliser». Arlberg var äfven en god stilist och intressant författare af musikaliska uppsatser. Märkligast bland hans skrifter är »För sök till en naturlig och förnuftig grundläggning af tonbildningsläran», som utgafs 1891 och hvari författarens stridfärdiga och polemiska natur på ett väl hänsynslöst sätt framträder, klandrande »den gamla skolans» sångundervisning, en bok mera pikant och kritisk än framställande någon »ny skolas» positiva teorier om förbättrad sånginstruktion.

Fritz Arlbergs förste sånglärare var Julius Günther, sedan studerade han liksom Oscar Arnoldson för en tysk tenorsångare Wieser, som uppehöll sig i Stockholm och uppträdde som sångare på Bährs schweizeri vid Riddarhustorget. Denne omtalas såsom en utmärkt sånglärare. Arlberg studerade äfven sångkonsten för Potier i Paris och har utbildat sig genom flere utländska konstresor. Bland de många elever, åt hvilka Arlberg, dock ej uteslutande, lemnat undervisning, nämna vi Louise Pyk, Anna Klemming, Salomon Smith, C. F. Lundqvist etc.

År 1868 gifte sig Arlberg med Maria Neruda. En son till dem är Hjalmar Arlberg, som nyligen inträdt på konstnärsbanan och är en af deltagarne i den nu pågående Linden-turnén. Fritz Arlberg invaldes 1868 till ledamot i Musikaliska akademien. Hans stoft har i dessa dagar förts till födelsebygden att der öfverlemnas åt den sista hvilan.

Musikpressen.

På Carl Johnns förlag har utkommit:

För violin och piano:

Petre, Torsten: Romance, op. 23. Pris 50 öre. *Rêverie*, op. 24. Pris 75 öre.

För baryton eller mezzo-sopran med piano:

Petre, Torsten: *Fråga* (Frage) Gedicht von Amelie Cederschiöld, op. 22, (c—e). Pris 75 öre.

På Carl Warmuths förlag, Kristiania har utkommit:

För piano, två händer:

Alnæs, Eyvind: 4) *Klaverstykker*, op. 4. Variations sur un thème original, op. 5, á madame Erika Nissen. Pris kr. 2: 50. 1) Fædrelandshymne, 2) Folkevise, 3) Albumblad, 4) Humoreske. Pris kr. 1: 80.

Ræder, Mimi: *Fem Klaverstykker*, 1) Albumblad, 2) Lokkeleg, 3) Melodi, 4) Allegretto scherzando, 5 Idyl. Pris 1 kr.

Wiel, Elise: *Fem smaastykker*, 1) Preludium, 2) Albumblad, 3) Capriccietto, 4) Arietta, 5) Vuggevise, op. 3. Pris 1 kr.

För violin och piano:

Moderne Violinmusik, Samling af nyare komponisters værk, udsatte for violin med piano af Gustaf Fr. Lange. Pris 2 kr.

Halvorsen, Johan: *Norske Viser og Dandse*, 3 häften à 1 kr.

För en röst med piano:

Holter, Iver: *Fem Sange* (Fünf Gesänge), op. 13. Til fru Eva Nansen, 1) Den Ensomme (c—d), 2) Der rinder en Bæk under Linde (c—gess), 3) Ene (diss—e), 4) Vent mig ikke skat (h—ess), 5) Spörsmaalet (d—f). Pris 2 kr.

Selmer, Johan: *2 Digte* (Gedichte) af Wergeland og Welhaven for en mellemstemme, op. 49, 1) Til min Gyldenlack (ciss—e), 2) Taushed og Sang (ciss—fiss). Pris kr. 1: 25.

Leerum-Liebig, Inga: *To Sange*, texter af Holger Drachmann, op. 10, tillegn. fru Dagmar Sterky, 1) Lövspring (e—giss), 2) Lærken (ciss—ass). Pris kr. 1: 25.

Sångduetter med piano:

Selmer, Johan: *Duette*, op. 45, häft. I. N:o 1 »Nun wünsch ich das die ganze Welt»; N:o 2 Sangen. Pris Mk 1: 25, häft. II, N:o 1 Til Norge, N:o 2 Rothe Schwäne. Pris Mk 1: 75, op. 46, häft. I, N:o 1, Foraarsvise, N o 2, Foraarets Toilette, N:o 3, Sommernat paa Bræen. Pris Mk 2, op. 47. N:o 1, »Alle de voxende Skugger». N:o 2, Landskap. N:o 3, Am Abend. N:o 4, Das höchste, kompl. Mk 2: 25. (Pris på särskilda sånger: Rothe Schwäne Mk 1: 50, Foraarets Toilette Mk 1, Das höchste Mk 0: 50. Alla öfriga Mk 0 75).

Sångduett med piano och violoncell:

Selmer, Johan: op. 45, häft. II, *Klövereng.* Pris Mk 1.

På Wilhelm Hansens förlag, Köpenhamn har utkommit:

För piano, två händer:

Enna, August: *Aucassin og Nicolete*, lyrisk opera i 4 akter. Potpourri. (21 sid.)

Halvorsen, Johan: *Einzugsmarsch der Bojaren* (för orkester). Klaverutdrag af Edvard Grieg, (8 sid.).

Borch, Gaston: *Morceaux lyriques*, op. 22. Häft. I. Sorg og skuffet Haab. Erotik. Mazurk., (10 sid.), Häft. II. Aveux. Minuetto. Marche, (7 sid.).

Förster, Alban: *Kleine bunte Blätter.* Häft. I. Menuetto. Die Post kommt. Andächtiges Kind. Scherzo. Gefangenes Vöglein, (10 sid.), Häft. 2. Immer lustig. Bleierne Soldaten. Feldblumen. Fröliche Wanderschaft. Gavotte, (10 sid.).

Schytte, Ludvig: *Den förste musikbog*, 60 Småstykker, for de förste Begyndere samlede og udgivne, (33 sid., 8:o).

Sechs Etuden aus Czernys »Kunst der Fingerfertigkeit» für die linke Hand übertragen von Augusta Schiöler, (28 sid., 8:o).

För harmonium:

Gade, Niels, W.: *Fantasie* über den Choral »Lobet den Herren», für harmonium von Aug. Reinhard, (4 sid.)

Svendsen, Johan S.: *Andante funebre* (för orkester), för harmonium af Aug. Reinhard, (3 sid.).

För orgel:

Malling, Otto: *Die Geburt Christi* (Die Hirten auf dem Felde. Die drei Weisen aus dem Morgenlande. Bethlehem.), op. 48, 10 sid.). *Der Tod und die Auferstehung Christi*, (Gethsemane. Golgatha. Ostermorgen), op. 54. Stimmungbilder, (12 sid.).

För en röst med piano:

Kjerulf, Charles: *Alle klokker bringer fjærnt*, op. 4. N:o 1, Originaludgave (dyb stemme g—a, 2 sid.).

Farende Sange, op 6. N:o 8, (c—f, 3 sid.). Texter af Holger Drachmann.

Tofft, Alfred: *Mädchenlieder*, N:o 3, Volkslied aus Süditalien, op. 15, (e—e). Ord af B. Eelbo. Pris 50 Mk, (2 sid.).

Kompositionerna af Petre äro enkla och melodiösa utan svårighet för utförandet. Mera djupgående äro nyheterna från Warmuth i Kristiania. Edvin Alnæs' Klaverstykker genomfläktas af en hurtig och frisk anda, hvilket äfven gäller om hans Variationer med ett tema i folkton, d moll, Adante, quasi Adagio. De särskilda variationerna hafva till öfverskrift: Poco piu mosso, Allegro moderato, Agitato, Tranquillo, Allegro, Strepitoso, Alla marcia och Pomposo. Af tonsättarinnornas samlingar synes Mimi Ræders mest originela och underhållande, men äfven El. Wiels vittna om smak och upppfinningsförmåga. Langes samling af violinmusik inehåller Berlioz: Danse des sylphes och Mefistofeles' aria ur »Damnation de Faust», R. Wagner: Siegmunds vårsång ur »Valkyrian», Schumann: Romanz, Per Lasson: Crescendo, Edv. Schütt: Bluettes n:o 8 och Valse lente, Tellefsen: Mazurka, samt Spansk sang och Dansk folkvisa. Violinstämman är icke svår, pianoackompanjemanget fylligt utan större svårigheter. Norska folkvisorna och dansarne äro väl satta af den välbekante, skicklige violinisten Halvorsen.

Bland solosångerna fästa vi oss särdeles vid Selmers, som verkligen äro förträffliga, utan förkonstling och med utsökt fint ackompanjemang. Selmer hör nu till de äldre af Norges »unga skola», född 1844 och således ett år yngre än Grieg. På tal om nutidens märkligare norska tonsättare kunna vi nämna att fru Backer Gröndahl är född 1847, Iver Holter och Ole Olsen 1850, Sinding 1856. Iver Holters sånger låta också väl höra sig, ehuruväl den första är väl enformig med sitt af endast oktav-ciss bestående ackompanjemang. Inga Lærum-Liebigs båda sånger äro behagliga. I den senare hade det varit mera praktiskt att låta förslagsnoten ess framför ass i sista takten få tjenstgöra äfven som alternativnot för dem, som ha svårighet för höga ass. Selmers Duetter äro intressanta, med särdeles vackra saker både i sångstämmor och ackompanjemang, men också med besynnerliga ideer här och der. Underlig förefaller redan inledningen i första häftets första sång, der ett par a-dur-treklanger omedelbart följas af septimackord till g-tonarten. Duetterna äro till tonomfånget praktiskt satta för rösterna; första stämman rör sig sålunda mellan ettstrukna c och tvåstrukna fiss, andra stämman från ostrukna a till tvåstrukna e. Ackompanjemanget är rikt och vårdadt. Selmers likasom Holters här nämnda sånger hafva tysk text jemte den norska.

Af de danska förlagsverken ega profbitar ur Ennas nya opera intresse för dagen. Vid omnämnandet af operans première i Köpenhamn (förra numret) betecknades musiken, efter kritikens utsago på platsen, såsom saknande karakter och helhetskolorit, men egande många goda egenskaper, som gaf den företräde framför Ennas föregående operaverk; också artade sig premièren till en stor succès. Det här föreliggande potpourriet för piano innehåller åtskilliga vackra, ehuru ej särdeles karakteristiska och originella melodier; i stället synes tonsättaren skatta åt nutidens orkestala klangeffekter och oroliga modulation. Ett pianoarrangement ger dock endast ett ofullständigt begrepp om musiken och särskild dess sceniska verkan. Ett annat klaverutdrag är Halvorsens Bojar-marsch, hvilken är rätt karakteristisk, om än musiken mera påminner om de halfvilda kosackerna. Af de öfriga pianohäftena står Borchs främst, innehållande vackra och väl skrifna salongsstycken; enklare äro Försters kompositioner, passande för elever, hvartill de, att döma efter den utsatta fingersättningen, torde vara afsedda. Schyttes »Smaastykker» synas lämpliga för nybörjare i pianospelet, ehuru ej just för »de förste Begyndere», åtminstone allra första, emedan för de flesta af dessa mera gradvis öfvergång från det lättaste till det svårare är behöflig. En mängd af de tvåhändiga styckena äro af E. Horneman, några af Hering, Hansen, Logier och Gerlach, de andra af Schytte sjelf, som lemnat sju fyrhändiga sådana; ett par fyrhändiga af Kuhlau och Beethoven (Alexander-marsch) förekomma äfven. — Czernyska etyderna för venstra handen äro välbehöfliga, omfattande ters-, sext- och oktavgångar, brutna ackord, fingervexling och skalpassager. — Af sångerna är Toffts en vacker visa i folkton; Ch. Kjerulfs op. 6 är en rytmisk liffull, melodisk sång, mera anslående än op. 4 med dess entoniga klockringning af tersen h—d i ackompanjemanget.

Orgelkompositionerna af O. Malling äro verkliga »stämningsbilder» för de särskilda helgdagarne, väl skrifna, såsom man kan vänta sig det af den dugtige komponisten och organisten (född 1848), elev af Matthison-Hansen. Opustalen angifva, att någon tid passerat mellan första och sista häftets utgifvande; det senare är i början försedt med en kort orienterande biblisk text. Styckena, som ej äro svåra, torde välkomnas af alla orgelspelare.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. operan. Febr. 17. Gounod: *Romeo och Julia.* — 19, 21, 29. v. Flotow: *Martha.* — 20. Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza: frök. Lindegrén; Toriddo, Alfio: hrr Bratbost, Söderman). *Blomsterbalett.* Leoncavallo: *Pajazzo* (Nedda: frök. Thulin, debut; Canio: hr Morello; Silvio: hr Lejdström). — 22. Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frökn. Karlsohn, Lindegrén; konungen, prins Kadoor, Zephoris, Piflear, Zizel: hrr Lundqvist, Sellergren, Lundmark, Henrikson, Grafström). — 23. Gluck: *Orfevs.* Leoncavallo: *Pajazzo* (Nedda: frök. Thulin, deb.). — 24. *Vermländingarne.* — 26, 28. Rossini: *Barberaren i Sevilla* (Rosina, Marcellina: frök. Petrini, fru Strandberg; Figaro: hr John Forsell, 1:a debut; Almaviva, Bartholo, Bazil, Fiorillo, en officer, en notarie: hrr M. Strandberg, Brag, Johanson, Grafström, Malmsjö, Henrikson). — 27. Wagner: *Valkyrian.*

Musikaliska akademien. Febr. 25 *Filharmoniska sällskapets* 2:a abonnementskonsert, med biträde af grefvin. M. Taube, fru Linden, hrr O. Lejdström, J. Lang, k. hofkapellet. Dirigent: hr Ivar Hedenblad. 1) Edv. Grieg: »Om hösten», konsertuvertyr; 2) Hallström: Aria ur »Den bergtagna» (grefvinnan Taube) med ork.; 3) L. Norman: a) »Det guddommelige Lys», kör för bland. röster a capella, b) Aug. Söderman: Tre visor i folkton, körer för bl. röster a capella; 5) N. W. Gade: Elverskud, ballad, bearbetad efter danska folksagor, för soloröster, bl. kör och ork. (op. 30).

Ett par debuter ha varit de enda nyheterna å k. operan under sista hälften af förra månaden. En tredje sådan hade fröken Thulin som Nedda i »Pajazzon» och hon bestod profvet med heder. Om än koloraturen i fågelarian

var henne öfvermäktig, gjorde hon dock på det hela taget lycka med sin vackra röst och famställning för öfrigt i vokalt och dramatiskt hänseende. Ännu märkligare var den med spänd väntan motsedda första debuten af hr John Forsell, som beslutat sig för att utbyta militärens bana mot konstnärens, alldeles såsom för sextio år sedan Julius Günther gjorde. Hr Forsell har, som kändt är, förut på konserter gjort sig bemärkt för vacker och smakfullt behandlad röst, egenskaper som gjorde sig ännu mera gällande vid hans scendebut såsom Figaro i »Barberaren», hvarvid äfven ådagalades en betydande dramatisk förmåga, som med större scenvana nog kommer att utvecklas till lugnare beherskning af rörelserna. Ej på länge har en så lofvande debut egt rum på vår operascen, och det bifall den framkallade var fullt berättigadt. Af öfriga rolinnehafvare vinner hr Johanson högsta priset med sin Bazil. Som Rosina visade fröken Petrini mycken rörlighet men var ej rätt disponerad, såsom man kunde finna i lektionsnumret, den stora »skuggarian» ur »Dinorah», för öfrigt ett alltför stordramatiskt och klumpigt nummer som inlägg i Rossinis buffa-opera. Derigenom att dialog användes i st. f seccorecitativ fick man höra fröken Petrini tala, hvarvid man fann, att hon är mäktig bättre textuttal än i sången, der den franska tonbildningen förkonstlar deklamationen. Att sålunda sjunga »läm» i st. f. »lam» är ingalunda vackert. Med sina höga toner, särdeles i staccatot, brillerade sångerskan och väckte bifall. Hr Strandberg sjunger som vanligt vackert och är ganska rörlig i rolen, ehuru ej i mimiken. Dr. Bartholo hade nu en god representant i hr Brag, särdeles hvad rösten och sången beträffar. Rolens buffanatur hade dock kunnat mera framhållas. Uddman var häri oförliknelig, särdeles under Bazils förtalaria, der han följde med dennes rörelser och visade en kostligt komisk mimik. Rossinis mästerverk gick på det hela väl under hr Halléns ledning. Att det till stil och musik *är* och *förblir* ett mästerverk, kan ej förnekas, om icke möjligen af någon »qvasi-spirituel», anspråksfull och ensidig kritiker.

Filharmoniska sällskapets konsert gafs för fyld salong och bevistades af prins Carl och hertiginnan af Dalarne. Det hela gick med god precision under dir. Hedenblads ledning, isynnerhet vokalnumren. Programmet af blott nordisk musik var väl uppsatt och erbjöd verkligt musikalisk njutning, så mycket större som aftonens solister utgjordes af så eminenta artister som grefvinnan Taube, fru Linden och hr O. Lejdström. Grefvinnan Taubes utförande af den vackra spinnarian ur »Den bergtagna» äfvensom hennes föredrag af Lindblads »Om aftonen» och Josephsons »Vårsång» entusiasmerade publiken med rätta. De särdeles väl återgifna raska körsångerna af Söderman slogo så mycket an, att den sista, »Pojkar och jäntor ta'n nu i ring», bisserades. Konsertens slutnummer, Gades »Elverskud», har ingenting förlorat i fängslande behag, hvarken hvad den intressanta instrumentationen eller sjelfva vokalpartierna beträffar. Allt är välljud och genialisk okonstlad musiktolkning af sagotexterna. Ypperliga i solopartierna voro grefvinnan Taube som elfkungens dotter, fru Linden som Olufs moder och hr Lejdström som riddaren Oluf. Den behagliga konserten lemnade det bästa intryck, hvarom äfven det lifliga bifallet under densamma och vid dess slut gaf vittnesbörd.

Från in- och utlandet.

Kungl. operan. Siegfrid Salomans nya opera »I Bretagne» är under inöfning för att uppföras denna termin. Närmast väntade nyhet är A. Halléns »Hexfällan».

En svensk musik- och teaterutställning. För att diskutera frågan om den svenska sceniska konstens deltagande i nästa års allmänna konst- och industriutställning hade den 17 dennes, på kallelse af k. operans chef, kammarherre Burén, i operans stora foyer infunnit sig ett antal för saken intresserade personer. Bland de närvarande märktes öfverståthållaren, statsrådet Wersäll, hofmarskalken Silfverstolpe, kammarherre Burén, direktör Fredrikson, förste hofkapellmästaren Nordqvist, utställningens kommisarie, hr Thiel, premieraktör Hillberg m. fl. Sedan kammarherre Burén omnämnt, att meningen med mötet vore att öfverlägga om hvilka anstalter, som skulle kunna vidtagas för möjliggörandet af en musik- och teaterutställning i samband med den stora utställningen, utsågs till ordförande för detta förberedande möte öfverståthållaren.

Kammarherre Burén uppläste en längre skrifvelse från hr Ludvig Josephson, hvari denne framlade sina åsigter i frågan. Derefter föreslog hr Burén, att en komité af fem personer skulle tillsättas för att närmare undersöka frågan, hvilket förslag antogs med det tillägg, att komitén skulle ega rättighet att med sig adjungera lämpliga personer. Till denna komité valdes kammarherre Burén, hrr Hillberg och Thiel samt brukspatron Knut Michaelson och dekorationsmålare Grabow. Likaså beslöts, att ett nytt möte af samma personer, som kallats till detta första, skulle af den utsedda komitén utlysas, och komitén skulle innan dess ha utarbetat förslag öfver de åtgärder som närmast borde vidtagas för frågans lösning.

Operasångaren Hjalmar Frey konserterar den 3 mars i Musikaliska akademiens stora sal, biträdd af konsertmästaren L. J. Zetterqvist och fröken Alfhild Larson. Vi antaga att denna konsert blir mycket talrikt besökt, då den finske sångarens utmärkta röst och föredrag äro väl bekanta samt konsertmästare Zetterqvists medverkan äfven är en stor lockelse.

Fröken Astri. Andersen, den unga, framstående pianisten, gifver den 5 mars konsert i Musikaliska akademiens stora sal. Hon biträdes af fröken G. Bidenkap, hrr O. Lejdström, E. Danckwardt, L. Zetterqvist, A. Andersen och J. Jacobsson.

Fröken Sigrid Carlheim-Gyllensköld uppskjutna konsert kommer att ega rum den 10 mars i Vetenskapsakademiens hörsal.

Dir. Gustaf Hägg, den framstående komponisten och organisten i Klara kyrka, gifver den 15 mars en konsertmatiné i denna kyrka, biträdd af fru Edling och konsertmästaren Tor Aulin m. fl. Utom orgelsaker af Bach, Saint-Saëns och matinégifvaren, spelas en konsert för orgel och orkester af Rheinberger under direktör Erik Åkerbergs ledning. En konsert af detta slag har icke, så vidt vi känna, förr blifvit utförd här.

En Paul Bulls-konsert lär komma att ega rum här den 11 mars. Denne operasångare, som är i besittning af en mycket omfångsrik baryton, är född den 19 december 1847 i Pommern och tillhör för närvarande hofoperan i Berlin, efter att länge ha varit anställd vid operan i Dresden. Hr Bulls åtföljes af en pianist, hr Fritz Masbach, som säges ha med stort bifall låtit höra sig uti Tyskland, Österrike, England etc.

En vacker minnesfest firades här d. 22 febr., då fru Nanna Hoffman, innehafvarinna af den gamla ansedda Hoffmanska pianofabriken härstädes, inbjudit en stor mängd af hufvudstadens musikaliska notabiliteter och musikvänner till en musiksoaré, å hvilken hufvudsakligen utfördes kompositioner af den i somras ett år sedan aflidna, talangfulla svenska violinisten och tonsättarinnan Amanda Röntgen, född Maier, gift med musikprofessor Jul. Röntgen i Amsterdam. Festen inleddes med en högstämd versifierad minnesruna, författad och framsagd af fröken H. Widmark. Den följande musikafdelningen upptog af fru Röntgens tonsättningar först några vackra pianostycken, spelade af fröken Ulfsax, derefter en stort anlagd pianoqvartett, utförd af fröken Hedv. Svensson samt konsertm. L. Zetterqvist, hofkapellm. C. Nordqvist och herr Bach, ett rätt talangfullt verk, som lär ha fullbordats

af tonsättarinnan i hennes sista dagar, och hvars mellansatser i synnerhet voro anslående. Efter detta nummer sjöng fru Pyk några af fru Röntgen skrifna, behagliga sånger. Äfven annan musik utfördes vid denna, såväl föremålet för minneshögtiden som anordnarinnan hedrande musiktest. Amanda Maier, född 1853 i Landskrona, var elev af härvarande konservatorium och, såsom vi tro, den första kvinliga violinist, som utgått derifrån. Utrest till Leipzig för fullkomnande i violinspelet blef hon sedan bosatt i Tyskland.

Fru Davida Afzelius från Göteborg har nyligen uppträdt på en konsert i Dresden och vunnit starkt bifall.

»Dresd. Anzeiger» yttrar om henne: »Den unga svenskan gjorde med sin sympatiska, välljudande altstämma det bästa intryck. Hennes föredrag af en aria ur Bruchs »Odysseus» samt flere sånger af Rubinstein, Franz och Svendsen, som rönte lifligt bifall, ådagalade god skola, ädel tonbildning och varm känsla.»

»Dresd. Nachr.» talar om fru A. såsom en sångerska af utomordentlig begåfning och med den förträffligaste skola.

Sigrid Arnoldson fortfar att skörda alldeles sällsynta lagrar i Moskva, enligt hvad danska tidningar meddela.

Fil. kand. Alfred Berg framförde vid Leipzigkonservatoriets uppvisning den 11 dennes (elevkompositioner) en motett i form af en dubbelfuga för fyrstämmig kör med orkesterackompanjemang. Kompositionen, som hörde till aftonens bästa, ådagalade stor skicklighet i stämföring och orkesterbehandling samt säges ha utmärkt sig genom mycket välljudande klangverkan. Hr Berg, hvars musikaliska verksamhet vi i förra numret påpekade, har sedan hösten 1894 idkat musikaliska studier i Leipzig.

Direktör M. Fröberg lär ha inköpt uppföranderätten till Aug. Ennas nya opera »Aucassin och Nicolete», som han i september ämnar gifva i Kristiania, säkerligen dock endast för uppförande i Norge, möjligen äfven för Sverige.

Arbetareinstitutets folkkonsert bjöd den 9 dennes på ett Haydn-program af ganska intresseväckande beskaffenhet. Först gafs D-dur-symfoni nr 11 och derefter arior och körer ur oratoriet »Skapelsen», de senare utförda af fru Ellen Johnn och hr R. Setterholm, hvilka båda skördade det lifligaste bifall.

På middagen gaf Arbetareinstitutet en konsert för lärjungar vid Stockholms folkskolor. Programmet upptog Rombergs barnsymfoni, utförd af institutets orkester, samt sopransolo af fröken T. Stridbeck m. fl.

Lindens operaturné. Rolfördelningen i de operor turnén gifver är följande:

»Cavalleria rusticana»: Santuzza, fröken Hallgren; Lola, fröken Jahnke; Lucia, fru Stenfeldt; Toriddo, hr Emil Adami och Alfio hr August Svensson.

»Pajazzo»: Nedda, fru Dagmar Bosse-Sterky (alternerande med fröken Hallgren); Canio, hr Rud. Sellman; Tonio, hr Aug. Svensson (alternerande med hr Rik. Strandberg); Silvio, hr Hj. Arlberg (alternerande med hr Strandberg) och Beppo, hr Fredrik Stenfeldt).

»Romeo och Julia»: Julia, fru Bosse-Sterky; Gertrud, fröken Jahnke; Stefano, fröken Hallgren; Romeo, hr Emil Adami; Capulet, hr Aug. Svensson; pater Lorenzo, hr K. Hansen; Mercutio, hr Emil Linden (alternerande med hr Rik. Strandberg) och Tybalt, hr Fr. Stenfeldt.

Turnén började med stor framgång i Gefle, hvilken stad nu lemnats. Såväl kör som stråkorkester under kapellmästaren Hjalmar Meissners anförande medföljs. En del dekorationer, målade af hr K. Grabow, medföras.

Turnén kommer att gifva omkring 65 representationer och afslutas sista april. Sällskapet befinner sig nu i Norrköping.

Ett elegant program i solfjädersform med hrr Lindens, Hj. Meissners och sångartisternas porträtter samt resumé af innehållet i de tre operorna tillhandahålles allmänheten för 25 öre.

Göteborg. Selanderska sällskapet har i sista hälften af februari uppfört »Läderlappen», »Nanon», »Orfeus i underjorden» och d. 22 för första gången Humperdincks »Hans och Greta», hvars titelroler utfördes af frkn. Fernqvist och Falk; fru Ringvall var pepparkakshexan, fru Thunberg Gertrud, frkn. Em. och A. Lund Sandman och Daggman, hr Lundin Peter. Bifallet blef, särdeles mot slutet af operan, intensivt, mest rigtadt åt frk Falk.

Vid Nya Musikföreningens kammarmusiksoaré den 21, med biträde af Aulinska qvartetten jemte hr W. Stenhammar, utgjorde programmet: 1 Schubert: Stråkqvartett D-moll (posth.), 2 Grieg: Sonat, G-dur op. 13 för piano och violin, 3 Dvorak: Pianoqvartett A-dur op. 81. Utförandet berömmes mycket, särkildt hr Stenhammars pianospel på den utmärkta Malmsjö-flygeln. Den 22 gaf pianisten John Harald Hedelin konsert, hvarvid han bl. a. utförde Griegs A-moll-konsert med Dr. Karl Valentin vid andra flygeln, som fick ersätta orkestern. Violinisten hr Carl Bredberg biträdde med Vieuxtemps' Caprice op. 11, ackompanjerad af Dr. Valentin. Hr Hedelin biträdde äfven jemte violinisten frk Hedvig Edgren på en soaré, gifven af fröken Signe Videll, som å denna sjöng några danska visor. Konserter ha äfven gifvits af familjen Knut Ekvall och fröken Esther Sidner i förening med hr Knut Bäck. Vid en folkkonsert i arbetareinstitutet medverkade sångerskan fru Emilie Walter och en orkester under dir. Kuhlaus ledning.

Från våra grannländer.

Kristiania. 16—27. Enda musikpjesen å Kristiania teater har under denna tid varit »Flagermusen». Eldorado har fortfarande gifvit »Trubaduren» af Verdi med fru Olefine Moe, fröken Basilier-Flodin, hrr Ax. Lindblad och Carl Carlander i hufvudpartierna. Fru Emma Berg har nu med stor framgång börjat gästspel vid denna teater och uppträdt som Eurydice i »Orfeus i underjorden», Fanchette i »Sjökadetten» samt i »Fatinitza». Aulinska qvartetten har här gjort stor succès. Första soaréns program omnämndes i förra numret; andra soaréns utgjordes af: 1 Tschaikowsky: Stråkqvartett n:o 3 Ess-moll, op. 30, 2 E. Sjögren: Sonat n:o 2 E-moll för violin och piano (tillegn. Tor Aulin), 3 Beethoven: Stråkqvartett op. 59 n:o 3, C dur. Särskildt mottogs Sjögrens sonat med stormande bifall. — Familjen Knut Ekvall gaf d. 16 en folkkonsert. Den 27 gafs af den utmärkte violinvirtuosen prof. Florian Zajic konsert med biträde af pianisten fröken Ragna Goplen, med hvilken han spelade Beethovens Kreutzersonat. Han utförde föröfrigt Wagner-Wilhelmjs Parafras öfver »Mästersångarne», Bruchs G-moll-konsert, Wieniawskis D-dur-polonaise m. m — Musikföreningens 5:e konsert d. 29 febr. hade följande program: 1 Tschaikowsky: »Romeo och Julia», fantasi för orkester, 2 Weber: Aria ur »Euryanthe» med ork., 3 Saint-Saëns: Prelude de Deluge, 4 Mendelssohn: »Walpurgisnacht». Solister: hrr Lammers m. fl.

Helsingfors. Febr. 14—23. Svenska teatern har af musikpjeser denna tid uppfört »Kolhandlarne» samt »Tiggarstudenten», hvari Simons rol återgifvits af fröken Gerda Grönberg, Bronislawas af fröken Emma Bonnevie (2:a debut). — Filharmoniska Sällskapet har fortfarande gifvit populära konserter i Brandkårshuset och vid en sådan den 18 medverkade violinvirtuosen Gregorowitsch. Sällskapet gaf den 25 sin 5:e folkkonsert med biträde af fru Castegren och hr O. Merikanto.

Köpenhamn. Febr. 16—27. Ennas nya opera »Aucassin og Nicolete» har ytterligare ett par gånger gått öfver scenen på Kgl. teatern, hvars repertoar dessutom har upptagit »Ungdom og Galskab», — äfven gifven såsom middagsrepresentation (kl. 4) till nedsatt pris — samt vidare »Drot og Marsk», »Et Eventyr i Dyrehaven», maskeradkomedi i en akt af H. Herz, med musik arrangerad och komponerad af Fini Henriques, och baletten »Pontemolle». — Palækonserterna på onsdagar

och söndagar fortgå, och som solister under ofvannämnda tid ha å dessa ånyo uppträdt fru Ingeborg Sundby och hr Martin Knutzen samt ital. violinvirtuosen Bianca Panteo, konsert sångerskan fru Rosa Kahlig från Wien, pianisten frk Anna Schytte, violoncellisten Aug. Leroy fr. Paris. — Norske pianovirtuosen Knutzen gaf d. 20 en egen konsert med biträde af m:r Leroy. — Den unge, och, såsom Politiken yttrar, genialiske violinvirtuosen Petschnikoff har gifvit ett par konserter, å hvilka han bl. a. spelat Wieniawskis konsert n:o 2, Corellis sonat »Folie d'Espagne», saker af J. S. Bach, Tschaikowsky, Cui m. fl. — Tredje kammarmusiksoarén af Ant. Svendsen-Neruda-qvartetten gafs d. 27 med biträde af pianisten fru Agnes Möller. Om programmet upplyser, som vanligt, tidningarne ingenting. — Fröken Esther Sidner ankom hit d. 27, inbjuden att sjunga å journalistföreningens fest. Hon kommer att sedan konsertera här i förening med hrr Tor Aulin och W. Stenhammar.

Paris. Ambroise Thomas' begrafning egde rum på middagen den 22 februari. I konservatoriet, der den aflidne såsom dess direktör haft sin bostad, uttalade professorn vid detsamma Bourgault-Ducondry några afskedsord, hvarefter sorgtåget satte sig rörelse öfver boulevarderna förbi operan till Trinité kyrkan, der den religiösa ceremonien försiggick. I denna voro alla möjliga notabiliteter församlade och äfven presidenten var representerad. Musik utfördes af konservatoriets elever och orkester, artister från operan och kyrkans kapell. Guilemant skötte orgeln. Bland musiknumren voro den aflidnes »Pie Jesu» och »Agnus Dei» samt sorgmarschen ur »Hamlet». Den nu 65-årige, berömde barytonisten Faure, som på många år ej uppträdt offentligt, sjöng »Pie Jesu» förträffligt. Från kyrkan gick sorgtåget till Montmartres kyrkogård, der tal höllos af undervisningsministern Bonnat, Massenet, operadirektörerna Gailhard och Carvalho, Mezière, deputerad från Lothringen och kompositören Théodore Dubois.

Wagnerfestspelen i Bayreuth. Programmet för årets festspel är följande: Första uppförandet af »Der Ring des Nibelungen» (»Rheingold», »Walküre», »Siegfried» och »Götterdämmerung») eger rum från söndagen den 19 till onsdagen den 22 juli; andra dito från söndagen den 26 till onsdagen den 29 juli; tredje dito från söndagen den 2 till onsdagen den 5 augusti, och femte uppförandet från söndagen den 16 till onsdagen den 19 augusti.

Ambroise Thomas' minne kommer att i Metz, der tonsättaren var född, hugfästas medelst en minnestafla å det hus, der han föddes, och uppkallandet af den gata, som från domkyrkan leder till detta hus, med namnet »Ambroise Thomas-gatan».

Nellie Melba erhöll vid sitt sista uppträdande å Metropolitan Opera i Newyork denna säsong, oberäknade alla blomsterhyllningar, en subskriberad minnesgåfva af ett dyrbart garnityr af perlor och briljanter. Hon hade sjungit Margareta i »Faust», men då ovationerna aldrig tycktes vilja sluta, rullade ett piano in på scenen, Faust-Jean de Reszké slog sig ner vid detsamma och ackompagnerade Margareta-Melba till »Home, sweet home!»

Totalinkomsterna af operaföreställningarne i Newyork under 13 veckor beräknas till nära 2 ½ millioner kronor.

Nyheter
från
Wilhelm Hansen,
Musikförlag, Köpenhamn.

Halvorsen-Grieg:

Bojarernes Indtog, Intermezzo af Joh. Halvorsen. Transkription för piano af Edvard Grieg. Pris kr. 1,50.

Johan Svendsen:

»*Andante funebre*» för orgel, violin och violoncell ..... kr. 2,50
för harmonium och violin ... » 1,25
» harmonium och violoncell » 1,25
» harmonium solo ..... » 0,80
» orgel solo ..... » 1,00

Agathe Backer-Gröndahl:

3 *Koncert-Etuder,* op. 32, spelade med stort bifall af Martin Knutzen. Pris kr. 1,75.

J. G. MALMSJÖ
GÖTEBORG
Etablerad 1843.
Kongl. Hofleverantör.
Nitton **första** pris, in- och utrikes.
Flyglar och Pianinos
Beqväma afbetalningsvilkor.
Talrika vitsord
från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Madame Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Albumblad
5 melodiska tonstycken för Piano
(Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale)
af
Adrian Dahl,
finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition,** Kammakaregatan 50, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.
Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

Musikalier säljas från **10 öre** till högre priser i
Lånbiblioteket
Drottninggatan 81 B.
Obs.! *All ny litteratur finnes att låna. Billiga vilkor.*
(S. T. A. 24 159.)

Skandinaviska Orgelfabrikens
Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.
Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

Pianon och Pianinon
afprofvas och uppköpas af kompetent person, som alltid till köpares belåtenhet utfört sådana uppdrag. Närmare underrättelse å denna tidnings expedition, Kammakaregatan 50.

J. LUDV. OHLSON
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16
Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.
Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

Konserter
i
Göteborg
arrangeras af
J. F. Richters Bok- och Musikhandel
(Medén & Åkerblom)
som äfven beredvilligt lemnar nödiga upplysningar.
Välsorteradt lager af **Musikalier.**
Utländska upplagor anskaffas genom direkt förbindelse med utlandet på kortaste tid.
Strängar och instrumenttillbehör.

Innehåll: Hjalmar Frey (med porträtt). — Beethovens Ciss-moll-sonat, 2, af H. — Programmusik, tonmåleri och musikalisk kolorism, af dr Hugo Riemann (forts. och slut). — Fritz Arlberg † (med porträtt). — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Annonser.

Stockholm. Köersners Boktryckeri-Aktiebolag, 1896